

Estudi de les Graminàcies de la Serra de Bertí en relació amb conreus pràticsols

pel

Rnd. P. JOAQUÍM M.^a DE BARNOLA, S. J.

El 20 de Juliol (*) fèrem una de les excursions, que mensualment tenim organitzades amb Mestres i Naturalistes de nostra ciutat, cap a les serralades de Bertí. Mes aquesta vegada ens feia de guía, un antic company de Batxillerat, En Estanislao Segarra; doncs l'intenció primaria de haber triat aquell indret era complaure al amic de l'infantesa en estudiar la vegetació pratense d'una gens petita part d'aquelles encisadores encontrades, on ell s'ha fincat, amb intenció de dedicar tot alló que's pugui als conreus pràticsols, que segurament no han sigut encara degudament atesos en forces comarques de la terra catalana. Pujàrem per Centelles i anàrem reconeguen i recollint una munió d'exemplars dels tres regnes de la Natura, ben interessants, fins arribar a la propietat del Sr. Segarra, on vaig esmerçar tota la meva activitat en la recerca de les cobdiciades espècies. Hom creia que la época triada debia ésser la més favorable, pro la realitat no va pas ésser aquesta. La vegetació era massa avençada, moltes espècies totalment seques i despullades. Recollírem tot lo que ens vingué a mans per estudiar-ho com possible fora. Pro la dificultat no fou pas petita. ¿Cóm determinar aquelles plantes que sols servaben les glumes llurs, en una família ja tan difícil en la classificació, com esdevé ésser les Graminàcies? Determinat alló que ha sigut possible, i amb les notes apropiades a la especialització d'estudi que ens proposàrem, havem reunit aquest recull; curt per cert, pro fonament de futures recerques més profitoses, en ocasió i condicions més favorables, que està en cert interés general es presentin.

En ordenar la classificació de les espècies recollides (que són gaire bé totes les que presentaven un mínimum extrem de peçes florals indispensables per a un estudi fitogràfic), havem seguit el método del notable bo-

(*) V. Butlletí de gener de 1920.

tànic de Caen, En T. Husnot, en sa magistral monografia: «Graminées—Descriptions, figures et usages de Graminées spontanées et cultivées de France, Belgique, Iles britanniques et Suisse».—Per dissort no havem pogut recollir gaire bé cap nom vulgar. En anomenar genèricament *fenc*, entenem l'herba una volta dessecada, i en disposició de servir per a aliment del bestiar.

TRIBU: PHALARIDEAE

Phleum pratense L. i la var. **nodosum** (L.) Gaud. (*)

Es espècie tardia; de fenc més dur que la *Vulpia*. Es deu segar quan comença a espigar; el bestiar el menja aleshores amb gust. Es planta que s'acontenta amb terrenys menys frescos, que no pas els que demanan la major part de les espècies pratenses, i es de gran rendiment. Seria bò mesclar-lo amb espècies menys dures i més suculentas. Espontani i comú en les prades. La varietat es propia de terrenys secs.

TRIBU: AGROSTAEAE

Calamagrostis varia Bmg.

Sin.: *Arundo varia* Schrad.

C. montana Host.

» *sedensis* Loisel.

Deyeuxia varia Kunth.

» *sedensis* Pal. Beauv.

Dura; fenc de classe inferior. Dallar avans de la floració. Bò per a llit i embalatjes.

TRIBU: AVENEAE

Avena Thorei Duby

Sin.: *Arrhenatherum pallens* Lk.

» *Thorei* Desm.

Av. longifolia Thore

» *setifolia* Brot.

No sabem pas cap indicació espècial d'aquesta espècie, a la que podem es poden aplicar semblants observacions que les anotades per a les següents del mateix gènere.

(*) En Jordan ha desmembrat aquesta espècie en moltes altres, que semblen no ésser altra cose més que formes d'acomodació a la diversa constitució física del terreny, grau de fertilitat, estat i àduc estació del any.

Avena sulcata Gay

Sin.: *Av. londunensis* Delastre
 » *versicolor* Saint-Arnaud

Fora profitòs probar o assaijar son conreu (ço que probablement no s'es pas fet). Segur es millor que no la *pubescens*. Vol terres arenoses.

Avena bromoides Gouan.

Sin.: *Av. australis* Parl.
 » *pratensis* Bss.

Molt afine a la *pratensis* L., de fenc un xic dur i producció mediocre. Es planta pròpia de la regió de la olivera.

Kaeleria phleoides Pers.

Sin.: *Bromus alopecuroides* Lag. ex Bss.
Festuca cristata L.
 » *phleoides* Vill. et Desf.
Lophocola » Rchb.
Poa thyphoides Puorr.

Els tanyes s'endurceixen aviat. Fenc poc abundòs i de segona qualitat. Es troba espontania pels marges de camps i jardins.

TRIBU: FESTUCACEAE

Melica uniflora Retz.

Sin.: *M. Lobelli* Villars

No té interès per a la producció.—La espècie: *altissima* L., oriunda de Siberia, que arriba fins a 2 m., conreuant-se a voltes per la ornamentació dels jardins, es de notable precocitat i dona molta quantitat de forratje, encara que un xic dur. Fora convenient assaijar la plantació.

Briza minor L. |

Sin.: *Br. virens* DC.

De fulles petites, i per tant poc productiva; pró es forratje de bona qualitat. Es trova en camps arenosos frescos o humits, més entre els blats. Serveix per a la ornamentació.

Dactylis glomerata L.

Sin.: *Cynosurus glomeratus* Vand.
D. hispanica Gr. et G.
Festuca gl. Vill.

Es té de segar d'hora, altrament sos tanyes serien massa durs. El bes-

tiar els pastura amb gust a la prada; el fenc, encara que un xic dur, és de bona qualitat. Vegeta tot l'any, menys durant els grans frets; per qual raó és de gran rendiment. Es la espècie que dona més a Normandia. Deuria trobar-se a tots els herbatjes i prades; en aquestes en petita proporció. Es la més preciosa de les graminàcies forratjeres. Fa motes grans d'un vert fosc; fàcilment arriba a creixer fins 15 à 20 cm. en una setmana, després de la segada. Convé mesclar-la amb altres espècies.

Var.: **Hispanica** Roth.

Sin.: *D. glaucescens* Willd.

Aquesta varietat es pròpia de la regió meridional.

Bromus erectus Huds.

Sin.: *Br. agrestis* All.

» *arvensis* Poll.

» *glaucus* Lap.

» *perennis* Vill.

» *pratensis* Lam.

Festuca montana M. Koch.

Segar-lo aviat, car els tansys s'endurceixen a la floració. Fenc de qualitat prou bona. Va bé per a terres seques. La planta es vivaç. Diu En Husnot haber-lo conreuat perfectament 20 anys arreu. Es planta pròpia dels prats secs, i dels indrets erms en terres calïces. Freqüentment es venuda la seva llevor en lloc de la del *pratensis*. Ha sigut molt recomenat el *Br. Schraderi* Kunth., originari del Oregon, al N. de la Nova California (E. U.); pró vol una terra fresca, fétil i lleugera; si bé es resistent a la seca, en canvi el fret el atrotina.

Br. inermis Leys.

Sin.: *Festuca in.* DC.

Schoenodorus in. R. et S.

Nom vulgar: «Fenàs d'Hongria.» Fenc abundós i de bona qualitat, amb la ventatja de no tenir arestes. Es de més desentrotillo i de més fulles que no pas el *erectus*. Resistent a les sequies i vivaç. Espècie de les més recomenables.

Br. sterilis L.

Sin.: *Br. scaberrimus* Saint-Lages.

Nom vulgar: «agulles», per causa de la llargària de les arestes llurs. Planta perjudicial en els conreus de cereals i en les prades artificials. En general no convé conreuar-lo, com les espècies anyals. Dona poc fenc, arestes llargues molt aspres; xó que el fà impropri per a la nutrició del

bestiar. No gens escàs en llocs erms, demunt de parets velles i també en camps conreuats.

Serrafalcus patulus Parl.

Sin.: *Bromus patulus* M. et K.

Massa madur a la época de segar les prades, té aleshores els tanyes dessecats, xó que plegat amb ses llargues i rudes arestes pot fer mal al bestiar, cas de segar aquelles massa tart. Es planta anyal, pròpia dels indrets erms. Té força semblança amb el *arvensis* Godr.

Brachypodium pinnatum Pal. B.

Sin.: *Bromus pinnatus* L.

» *rupestris* Host.

Festuca pinnata Moench.

Triticum p. Moench.

Es planta dura, que no convé criar-la, fora d'indrets ombrívols i erms, on no es fassin altres graminàcies de millor calitat.

Br. ramosus Roem. et Sch.

Sin.: *Br. Pluckenettii* Lk.

Bromus ramosus L.

Festuca caespitosa Desf.

Triticum caespitosum DC.

Nom vulgar: «fanal», «fenàs» a Urgell, «serbarol».

Com a forratje es planta dura. Pròpia de la regió mediterrània, puja fins a la de l'olivera en els boscos i puestos secs i de rocam.

Laboratori Biològic

Sarrià, desembre 1919